

РЕШЕНИЕ

№ 5868

гр. София, 27.10.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 03.07.2020 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Стефан Станчев

ЧЛЕНОВЕ: Миглена Недева

Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Клавдия Дали и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **790** по описа за **2020** година докладвано от съдия Миглена Недева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда чл.285, ал.1, изр.2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във вр. с глава дванадесета от от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

С Определение № 913 / 21.01.2020 г., по адм. дело № 6250 / 2019 г. състав на Трето отделение на ВАС е прекратил съдебното производство по касационната жалба и е изпратил делото по подсъдност на Административен съд София – град, като се е позовал на разпоредбата на чл. 285, ал. 1 ЗИНЗС, в редакцията, в сила от 01.01.2020 г. (ДВ, бр. 100/2019 г.).

Образувано е по касационни жалби на двете страни, както следва:

Подадена е касационна жалба от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ срещу Решение № 7729 / 18.12.2018 г. по ад. № 8341 / 2017 г. на Административен съд София – град, 43 състав В ЧАСТТА, с която е ОСЪДЕНА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на К. Г. В. сумата от 350 / триста и петдесет/ лв., ведно със законната лихва от 28.09.2017 г., представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконосъобразни бездействия на администрацията на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, изразяващи се в неосигуряване на задоволителни битови и санитарно-хигиенни условия, в нарушение

на чл.3 от ЗИНЗС, претърпени от ищеца в периода 01.08.2016 г. – 17.09.2017 г. при престоя му в Затвора в [населено място].

Подадена е и касационна жалба от К. Г. В., намиращ се понастоящем в Затвора в [населено място], срещу Решение № 7729 / 18.12.2018 г. по а.д. № 8341 / 2017 г. на Административен съд София – град, 43 състав, В ЧАСТТА, с която е отхвърлен предявеният от него иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконосъобразни бездействия на администрацията на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, изразяващи се в неосигуряване на задоволителни битови и санитарно-хигиенни условия, в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС, претърпени от ищеца в периода 01.08.2016 г. – 17.09.2017 г. при престоя му в Затвора в [населено място] за сумата над 350 / триста и петдесет/ лв. до претендираните 25 002 лв.

Касаторът и ответник Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуален представител, твърди, че решението, в обжалваната му част, е неправилно поради нарушение на материалния закон и необоснованост, касационни основания по чл. 209, т. 3 от АПК. Иска отмяна на решението на едноличния състав на административния съд в осъдителната му част и произнасяне по съществото на спора с изцало отхвърляне на предявения иск. Иска и присъждане на юрисконсултско възнаграждение. По отношение на касационната жалба на другата страната – оспорва същата и я счита за неоснователна.

Касаторът и ответник К. Г. В. твърди, че решението в частта, с която е отхвърлен иска му за сумата над 350 лв. до пълния предявен размер от 25 002 лв. е порочно и незаконно. Смята, че обезщетението е нищожно и е нарушена справедливостта. Иска съдът да осъди ответника да му прати справедливо обезщетение или да върне делото за ново разглеждане от едноличен състав на съда. В проведеното по делото открито съдебно заседание заявява, че каквото и решение да постънови съдът, ще обжалва пред ЕСПЧ поради скотските условия в затвора.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност и оказаност на жалбата на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, съответно за неоснователност на жалбата на К. Г. В..

Касационните жалби са ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМИ, като подадени в срок и от лице с правен интерес от оспорването.

Разгледани по същество, касационната инстанция счита жалбата на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за НЕОСНОВАТЕЛНА, а жалбата на К. Г. В. – за ЧАСТИЧНО ОСНОВАТЕЛНА.

Административен съд – София град, като взе предвид становищата на страните и извърши проверка на обжалваното решение на посочените касационни основания, съгласно разпоредбата на чл. 218, ал. 1 от АПК и след служебна проверка за допустимостта, валидността и съответствието на решението с материалния закон по реда на чл. 218, ал. 2 от АПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Производството пред АССГ е образувано по предявения от К. Г. В. иск с правно основание чл.284 ЗИНЗС вр. чл.1, ал.1 ЗОДОВ срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер на 25 002 лева за периода от 01.08.2016 г. – 17.09.2017 г. (уточнен с молба от 28.09.2017 г.) през който ищецът е пребивавал в затвора в [населено място], ведно със законната лихва върху посочената сума от датата на увреждането.

Неимуществените вреди според ищеца са в резултат от включено през нощта осветление, от което ищецът не може да спи, развил хипертония, депресия, паническо разстройство и рязко намалено зрение, всеки ден му е било лошо и го е боляла главата. В исковата молба се твърди, че от постоянната светлина, особено през нощта, не се образува мелатонин, човек не може да спи и след това е нервно изтощен, което унищожавя здравето и нервната система.

В допълнението към исковата молба се твърдят и вреди от условията в затвора, конкретно наличието на прах и прахови частици, които затрудняват дишането, наличие на хлебарки и дървеници в килията, плъхове и мишки, шум от комина на кухнята, липса на естествена вентилация и на пряка слънчева светлина, неспазване на условията за безопасност и наличие на счупени стъкла в килията, недостатъчно пространство. В хода на съдебното производство доводите са поддържани лично от ищеца и от назначен по реда на Закона за правната помощ процесуален представител адв. А..

Ответникът, чрез упълномощения си процесуален представител юрк. Н., е изразявал становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция, ствърдения за липсата на предпоставките за ангажиране на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Едноличният състав на съда е установил от фактическа страна следното:

Ищецът е постъпил в затвора на 25.07.2016 г. като обвиняем по чл. 116 от НК. Разпределен е на територията на 1-ва гр., зона с повишена сигурност, съгласно Заповед с рег. № 12/01.08.2016 г., настанен е самостоятелно в постоянно заключено помещение, без право на участие в общи мероприятия съгл. чл. 248, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС. Обитава спално помещение № 12, с жилищна площ 8 кв. м., оборудвано с 2 бр. легла – тип вишка, 2 бр. табуретки, 1 бр. маса, 2 бр. метални шкафа, 1 бр. мивка, 1 бр. смесител с течаща топла и студена вода, санитарен възел с тоалетна, радиатор с централно отопление, прозорец с достъп на пряка слънчева светлина, решетъчна врата и плътна метална врата, електрическо осветление, поставено в ниша. Задължение на постови надзирател на пост № 16 е да извършва денонощни, периодични наблюдения на лишените от свобода през шпионките на спалното помещение с цел предотвратяване на самонараняване и суицидни действия.

Видно от т. 8 и т. 12 от Инструкция за особеностите на пост № 16 и произтичащите задължения на постовия надзирател, постовият надзирател е длъжен да следи за осветлението на килиите през цялата нощ и да извършва наблюдения на лишените от свобода в килиите през шпионките на вратите, с цел предотвратяване на самоубийства, наранявания и др.

От разпита на свидетелите П. и Р., показанията на които съдът кредитира, като отчита и обстоятелството, че и двамата имат образувани дела срещу същия ответник за условията в същия затвор, се установява следното: Килии на свидетелите са разположени на същия етаж, на която е и килията на ищеца, поради което добре познават обстановката в затвора. Свидетелите сочат, че ищецът е в инвалидна количка, поради което не е в състояние да почиства килията си, както и изпитва затруднение при ползване на тоалетна и душ. Те му помагат при ежедневните разходки и престой на открито.

Свидетелят П. твърди, че нощно време осветлението се изключва, но отвън в коридора има лампа, която свети в самата килия. Сутрин има естествена светлина от 08.00 часа до 09.00 часа. Има луминисцентна крушка, само една тръба, която не е достатъчна като осветление. К. има проблеми с очите, с ползването на тоалетната,

защото не може да се придвижва сам. В килиите има хлебарки, както и дървеници. Срещу вредителите периодично се пръска, но не е ефективно. До прозореца на неговата килия има комин, който шуми силно и мирише ужасно. Твърди, че около една година К. е бил без стъкла на прозореца на килията.

Свидетелят Р. дава показания, че е настанен на същия етаж в първа група. Килията не отговаря на никакви стандарти. Свободното пространство е 1. 8 кв. м. Дежурното осветление го включват в 17.00 – 17.10 часа, като дотогава работи осветление от луминисцентна лампа на височина над 3 метра, което не е достатъчно за самата стая. Дневната светлина е много малко и недостатъчно да се чете в килията. На два пъти на К. са се чупели прозорците на килията, няколко месеца прозорецът е бил без стъкла. Прах имало много в затвора, ако не се чисти всяка седмица се натрупва. Минават и пръскат за хлебарки и дървеници, но продължава да ги има. Сочни, че здравословното състояние на К. е влошено, оплаква се от болки в краката, очите, зъбите, има психически проблеми, Тоалетната не е покрита, а в стаята лишените от свобода се хранят и спят. В стаята на К. няма душ за къпане, едва след жалба са му сложили душ. Два пъти е имало наводнения от тръбата на мивката, отстранявани са една седмица след датата на оплакването.

От страна на ответника са разпитани свидетелите Г. и Н., чиито показания съдът е кредитирал, отчитайки обстоятелството, че са служители на ответника.

Свидетелят Н. дава показания, че работи като надзирател в затвора, в зоната за повишена сигурност, където е настанен ищецът. Сочни, че повечето лишени от свобода обитават самостоятелни спални помещения, които представляват стая със санитарен възел, две легла, маса и шкаф. Осветлението е еднакво за всички килии, има постоянно осветление и осветление, което се пуска през тъмната част от деня – "дежурно осветление". Дежурното осветление представлява обикновена крушка, монтирана в ниша, която осветява спалното помещение. Настанените имат график през деня, имат време за фитнес, престой на открито. Пръска се срещу вредители със съгласието на настанените в съответните помещения. Основно почистване се извършва от самите лица, като им се осигуряват материали за почистване. Свидетелят има наблюдения, че нощно време ищецът спи. Осигурява се медицинска помощ. Сочни, че в килията няма удобства, създадени за човек със специфични нужди. Площта на спалното помещение е около 8 кв.м. Свидетелят потвърждава, че в килията е имало счупен прозорец, покрай нея минава комин, който се пуска по три пъти на ден за около 10 минути от кухнята на затвора, когато се готви, защото това е вентилацията. Коминът шуми, но свидетелят не може да посочи дали от него мирише.

Психологът на затвора свидетелката Г. е посочила, че не е запозната Кишецът да има психологически оплаквания и проблеми и не го е консултирала.

Ишецът е дал бяснения, че се нуждае от периодично лечение, но в болницата няма специалисти, които могат да му поставят диагноза. Има затруднения с ползването на тоалетна, изкъпал се е след като са му поставили душ в килията. Сочни, че стъклото на прозореца му се чупи без обяснения по какъв начин.

По делото съдът е изискал и приложил медицинската документация от затвора, като в личния здравен картон са вписани прегледи от ортопед, невролог, назначена физиотерапия и медикаментозно лечение, които задържаният е отказал да му бъдат извършени. Констатирана е полиартроза на големите и малки стави на горните и долни крайници, без данни за функционални нарушения, начални дегенеративни промени в дисковете на нива Л4-5 и Л-5 – Ес1. В медицинската документация се

съдържат данни за платени прегледи във връзка с оплаквания за нарушено зрение, при които е установена пресбиопия и препоръчана оптична корекция.

При горната фактическа обстановка съдът е приел, че предявеният иск се явява частично доказан по основание, по аргументи, които и настоящата касационна инстанция споделя.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3.

Основателността на този иск предполага установяване на наличие на следните материално правни предпоставки: 1) акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението; 3) неимуществената вреда се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС.

В чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС се съдържа забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според втората алинея за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малocenност. Изброяването в закона е неизчерпателно. В ЗИНЗС, част четвърта, е регламентиран реда за изпълнение на мярката за неотклонение "задържане под стража". Съгл. чл. 240, ал. 1 от закона, доколкото в тази част не е предвидено друго, разпоредбите относно осъдените на лишаване от свобода се прилагат и по отношение на обвиняемите и подсъдимите с мярка за неотклонение "задържане под стража".

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Обективният характер означава още, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

В случая, предмет на исковата претенция на ищеца е обезщетяване на претърпени от него неимуществени вреди – нарушено лично достойнство, неудобства, унижение, като последица от проявните форми на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС: неосигуряване на задоволителни битови и санитарни условия – неосигуряване на достатъчна хигиена и светлина в килията, наличие на прах и прахови частици, липса на вентилация и възможност за естествено проветряване помещението, шум от вентилацията на кухнята, постоянно осветление през нощта, наличие на вредители / хлебарки, дървеници и гризачи/ и непредприемане на ефективни мерки за дезинфекция, дератизация и обезпаразитяване, счупено стъкло на прозореца, недостатъчно пространство, в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС.

Правилно едноличният състав на съда е приел, че претенцията относно недостатъчната жилищна площ е неоснователна, позовавайки се на минималните законови изисквания за това, които по отношение на ищеца са спазени.

Съгласно чл. 43, ал. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) минималната жилищна площ за един лишен от свобода не може да бъде по-малка от 4 кв. м. Съгласно § 13 от ПЗР на ЗИНЗС тази разпоредба влиза в сила от 01.01.2019 г. В настоящия казус, безспорно е установено, че жилищната площ на помещението, в което ищеца изтърпява лишаване от свобода е близо 8 кв. м., т. е. над 4 кв. м. и претенцията в тази част е неоснователна.

Правилни са изводите на съда и относно неоснователността на претенцията, в частта, относно т. нар. "дежурно осветление", което се включва през тъмната част на денонощието от съображения за сигурност и осигуряване на възможност за наблюдение на настанените в спалното помещение се включва дежурно осветление, което е поставено в ниша. Видно е, че същото е в изпълнение на нормативно изискване, а именно на т. 8 и т. 12 от Инструкцията на пост № 16, съгласно които служебните задължения на постовия са да извършва периодически наблюдения на лишените от свобода в килиите през шпионките на вратите, с цел предотвратяване на самоубийства, наранявания и др., както и да следи за осветлението в килиите през цялата нощ. Осветлението е необходимо от съображения за сигурност и включването му не е незаконосъобразно действие.

В останалата част съдът е приел претенцията на ищеца за основателна, като и настоящата инстанция напълно споделя изводите на съда.

Съдът правилно е приел, че е налице нарушение на изискването за естествено осветление в спалното помещение. Съдът е посочил, че разпоредбата на чл. 20, ал. 2 от ППЗИНЗС, съгласно която в спалните помещения се осигурява пряк достъп на дневна светлина и възможност за естествено проветряване, предвид наличието на отлагателен срок за влизането в сила, не е били част от действащото законодателство към периода на исковата претенция, но независимо от това, на основание чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), ратифицирана от Република България, съответно, на основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията, с пряко действие и съставляваща част от националното право, администрацията е длъжна да осигури нормални условия за пребиваване в местата, където се изтърпяват наказания, наложени с влезли в сила присъди.

Съгласно чл. 3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство на страната това основно право е регламентирано с нормата на чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, предвиждаща че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение, при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечавщи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и

достойнството им (чл. 2, т. 3 от ЗИНЗС).

В практиката на българските съдилища и на ЕСПЧ се приема, че липсата на достатъчен приток на слънчева светлина и възможност за проветряване в местата за лишаване от свобода е отклонение от подходящата жизнена среда за осъденото лице, независимо, че към релевантния период не са действали норми на ЗИНЗС, регламентиращи критерии, на които следва да отговарят местата за лишаване от свобода.

Правилно съдът е приел за неизпълнено и изискването за хуманно и неунизително отношение, обективизирано в ненадлежно осигуряване изискванията за благоприятни санитарно-битови и социални условия.

Макар в исковия период ищецът да е бил поставен в спално помещение отговарящо на изискването на чл. 43, ал. 3 от ЗИНЗС за минимално необходима площ жизнено пространство на лишен от свобода, по делото от свидетелските показания са установява, че в помещението има хлебарки, дървеници и други вредители, срещу които се предприемат действия от страна на администрацията на затвора, които не са ефективни. Установи се, че въпреки провежданите от администрацията дейности за дезинфекция, дезинсекция и дератизация, същите не са били достатъчно ефективни и ефикасни, с оглед установеното от свидетелите, че проблемът с гризачите, дървениците и хлебарките е постоянен и пречи на възможността да живеят нормално. От страна на ответника не са представени доказателства, с които твърденията на свидетеля да бъдат оборени.

От свидетелските показания се доказва се и наличието на прах и прахови частици в килията, както и невъзможността, предвид здравословното състояние на ищеца да хигиенизира сам ежеседмично спалното си помещение, в резултат на което се натрува прах.

Доказва се и наличието на шум от комина на вентилацията на кухнята на затвора.

Доказва се и наличие на счупено стъкло на прозореца на килията, което не е ремонтирано своевременно.

Според чл. 31, ал. 5 от Конституцията на Република Б., на лишените от свобода следва да се създават условия за осъществяване на основните им права. За тази цел законодателят е предвидил, забрана за умишлено поставяне на лишените от свобода в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието, изразяващи се в лишаване от достатъчна жилищна площ, хигиенни условия, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможности за човешко общуване и други виновно извършени действия или бездействия, които могат да причинят увреждане на здравето. Държавите следва да гарантират, че лицето е задържано при условия, които са съвместими с човешкото му достойнство, че начинът и методът на изпълнение на тази мярка не го подлагат на мъки или изпитания, надхвърлящи неизбежното страдание, свързано със задържането, и че предвид практическите изисквания на лишаването от свобода, неговото

добро здравословно състояние е съответно обезпечено. При преценяване на условията на задържането, следва да се вземат предвид кумулативните последици на тези условия и срока на задържането.

При така установените факти съдът намира, че битовите и санитарно-хигиенните условия на килията, в която е бил настанен в Затвора – С., за периода на исковата претенция, накърняват правото му на хуманно и неунизително отношение, предвидено в чл. 3 от ЗИНЗС. Претенцията за обезвреда е основана на твърдения за вреди от незаконосъобразни действия или бездействия при или по повод административна дейност на специализиран орган по изпълнение на наказание спрямо ищеца в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, с оглед на което е с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС.

Искът е предявен срещу надлежен ответник по чл. 205 от АПК, вр. с чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС – ГД „ИН“ – юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите.

Материално - правна уредба на твърдяното право се съдържа в чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, а след последните изменения на ЗИНЗС (ДВ бр. 13/2017 г., в сила от 07.02.2017 г.) и в чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС.

В мотивите си съдът е посочил от кои доказателства е приел за установени посочените по-горе фактически обстоятелства, въз основа на които е изградил и правните си изводи.

Искът е разгледан в контекста на обособената по своята специфика група от дела, заведени пред българските съдилища, а впоследствие и пред ЕСПЧ, от лица, лишени от свобода, които изтърпяват наказанието си в условия, неотговарящи на стандартите, установени от Съвета на Европа, определени сами по себе си, поради наличие на конкретни и ясни параметри, като условия, нарушаващи забраната за нечовешко и унижително отношение – чл. 3 ЕКПЧ.

В тази връзка съдът обосновава и разгледал приложимата практика на ЕСПЧ - пилотното решение по делото „Н. и други срещу България“ от 27.01.2015 г., в което Европейският съд е дал генерални мерки за преодоляване на проблемите на условията в затворите, нарушаващи забраната по чл. 3 от ЕКПЧ. В решението ясно се сочи по какъв начин следва да се прилага българският закон, предоставящ компенсаторно средство, а именно ЗОДОВ, за да може да изпълни изискването за ефективно вътрешноправно компенсаторно средство за защита от нарушаване на чл. 3 от ЕКПЧ. Видно от мотивите на съдебния акт, по отношение на основанието на предявения иск, съдът е приложил изцяло стандартите на ЕСПЧ, вкл. и горното решение на ЕСПЧ, което сочи на правилност и обосноваване на решението.

Неоправдано в тази връзка е оплакването в касационната жалба на ГД „ИН“, че съдът не е изследвал наличието на вреди и причинно-следствена връзка между

лошите условия и твърдените вреди от ищеца, т. е не е приложил елементите от фактическия състав на чл. 1 ЗОДОВ и решението по тази причина се счита за необосновано.

В случая съдът е процедирал правилно, като е приложил директно нормата на чл. 3 ЕКПЧ – разпоредба от международен договор, чиято юридическа сила е по-висока от тази на българския закон /чл. 5, ал. 4 КРБ/, а за защита на основните права е приложил стандартите, установени в практиката по чл. 3 на ЕСПЧ.

Приложена е и презумпцията по чл.284 ал.5 от ЗИНЗС, че настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното.

Решението е валидно, допустимо и правилно по отношение на изводите за частичната основателност на исковата претенция, но неправилно по отношение на определения размер на обезщетението.

Размерът на дължимото обезщетение за претърпените неимуществени вреди следва да бъде определен в съответствие с нормата на чл. 52 от ЗЗД.

Спазването на принципа на справедливостта като законово въведен критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането.

Съгласно Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015 г. по делото „Н. и други срещу България“ паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в решението, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от ЕКПЧОС, като най-важния фактор за оценка на претърпените вреди.

Съдът правилно е отчетел обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението на чл. 3, ал. 1 във вр. с ал. 2 от ЗИНЗС; периода на исковата претенция (времето, през което ищецът е бил поставен в условия унижаващи човешкото достойнство), характера и невисокият интензитет на породените страдания и негативни преживявания, без конкретно увреждане на здравето (физическо или психическо) от тези условия, е приел, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 350 лв., ведно със законната лихва от предявяване на иска на 28.09.2017 г. (уточнението на исковия период), от когато ответника се счита за поканен – чл. 84 ЗЗД. В останалата си част до размера на претендираните 25 002 лв. искът като неоснователен и недоказан следва да се отхвърли.

След обстоен преглед на практиката на българските съдилища, както по отношение на искове, предявени от същия ищец за сходни вреди за други искиви периоди, така и по отношение на по сходни случаи по искове, предявени от други лица, при сходни условия, настоящата касационна инстанция счита, че съдът не е съобразил произнасянето във връзка с определяне на обезщетение по сходни случаи по българските дела. Макар да са налице амплитутути от твърде ниски обезщетения до твърде високи такива, средно разгледани за подобни условия в затворите и местата за задържане присъданите обезщетения са около 60 лв. на месец.

С оспореното решение е присъдено обезщетение в размер на 350 лв. за претърпени от ищеца неимуществени вреди в периода 01.08.2016 г. – 17.09.2017 г. Следователно, присъденото обезщетение в случая за година и малко под два месеца е в размер на около 26 лв. на месец, което е твърде ниско в сравнение с преобладаващата съдебна практика.

Настоящият състав на съда счита, че на тази база справедливото обезщетение за причинените имуществени вреди следва да бъде определено в размер на 800 /осемстотин/ лева, в каквато насока следва да е и произнасянето на касационната инстанция.

Мотивиран така и на основание чл.222, ал.2 и чл.22, ал.1 от АПК, във връзка с чл.285 от ЗЕНЗС, Административен съд София-град, XX касационен състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 7729 / 18.12.2018 г. по а.д. № 8341 / 2017 г. на Административен съд София – град, 43 състав, В ЧАСТТА, с която е отхвърлен предявеният от К. Г. В., намиращ се понастоящем в Затвора в [населено място], иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконосъобразни бездействия на администрацията на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, изразяващи се в неосигуряване на задоволителни битови и санитарно-хигиенни условия, в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС, претърпени от ищеца в периода 01.08.2016 г. – 17.09.2017 г. при престоя му в Затвора в [населено място] **за сумата над 350 / триста и петдесет/ лв.** до претендираните 25 002 лв., ведно със законната лихва от 28.09.2017 г. върху тази сума до окончателното ѝ изплащане, и вместо него, ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – [населено място] да заплати на К. Г. В., намиращ се понастоящем в Затвора в [населено място] **сумата от още 450 / четиристотин и петдесет/ лв.** обезщетение за причинени неимуществени вреди от незаконосъобразни бездействия на администрацията на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, изразяващи се в неосигуряване на задоволителни битови и санитарно-хигиенни условия, в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС, претърпени от ищеца в периода 01.08.2016 г. –

17.09.2017 г. при престоя му в Затвора в [населено място], ведно със законната лихва от 28.09.2017 г. върху тази сума до окончателното ѝ изплащане, и ОТХВЪРЛЯ иска в частта над **800 /осемстотин/ лв.** до претендираните 25 002 лв. като неоснователен и недоказан.

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 7729 / 18.12.2018 г. по а.д. № 8341 / 2017 г. на Административен съд София – град, 43 състав в ОСТАНАЛАТА МУ ЧАСТ.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – [населено място] да заплати на Административен съд София – град разноски за преводач в размер на 50 /петдесет/ лева.

Решението е окончателно и е подлежи на олжабване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

2.

ЧЛЕНОВЕ: 1.